

Wykaz i spis inwentarza przy przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

Klient chce przyjąć spadek z dobrodziejstwem inwentarza, nie wie czym jest wykaz oraz spis inwentarza.

Podstawa prawna:

- *art. 637, 637¹, 638¹⁻¹², 639 kodeksu postępowania cywilnego*
- *art. 40 ustawy o kosztach komorniczych*
- *art. 49 pkt. 1 3) ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych*
- *art. 1031 par. 2, art. 1031¹⁻⁴, 1032, 1033, 1034³ kodeksu cywilnego*

❖ Przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza – co dalej?

Spadkobierca ma prawo do: (wedle własnego wyboru)

- Złożenia wniosku o sporządzenie spisu inwentarza przez komornika
- Złożenia wykazu inwentarza przed sądem lub notariuszem

❖ Wykaz inwentarza.

Wykaz inwentarza jest dokumentem o charakterze prywatnym. Nie ma mocy wiążącej i może być stosownie do okoliczności korygowany. Sporządzany jest przez spadkobiercę, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza (również sporządzić go może zapisobierca windykacyjny oraz wykonawca testamentu). Wykaz inwentarza sporządza się na urzędowym formularzu – wzór dokumentu dostępny jest w internecie (np. na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości). Wykaz inwentarza składa się w Sądzie spadku lub przed notariuszem. W przypadku złożenia wykazu przed notariuszem – notariusz sporządza z tej czynności protokół i przesyła go do Sądu, w którym trwa postępowanie spadkowe.

W wykazie inwentarza należy ujawnić wedle naszej wiedzy wszelkie przedmioty należące do spadku, a także przedmioty zapisów windykacyjnych, z podaniem ich wartości według stanu i cen z chwili otwarcia spadku. Należy również wykazać wszystkie długi spadkowe i ich wysokość według stanu z chwili otwarcia spadku. W przypadku pominięcia, któregoś ze składników w wykazie inwentarza – składający wykaz może go uzupełnić w trakcie.

Spadkobierca składający w sądzie wykaz inwentarza obowiązany jest do spłacenia wszystkich długów zgodnie ze złożonym wykazem.

Sporządzenie wykazu inwentarza i złożenie go w sądzie jest wolne od opłat.

Praktyka podpowiada, że staranność spadkobiercy oparta jest o zwrócenie się do poszczególnych instytucji celem zapytania o wszelkie zaległości. Między innymi:

1. Urząd gminy (zaległości podatkowe)
2. ZUS (w razie jak spadkodawca jest przedsiębiorcą – zaległości związane z płatnościami ZUS)
3. Dostawcy mediów (internet, telewizja, telefon), administracja mieszkania

4. Banki (w których spadkodawca miał otwarte rachunki celem sprawdzenia, czy spadkodawca nie brał pożyczek)
5. Rejestry BIK oraz BIG (np. ERIF raz KRD – przy wnioskach o informacje należy wskazać toczące się postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku oraz dołączyć akt zgonu spadkodawcy).

❖ **Spis inwentarza.**

Spis inwentarza jest dokumentem o charakterze urzędowym. W odróżnieniu od wykazu inwentarza sporządzony jest przez komornika na podstawie postanowienia sądu spadku (co do zasady ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy) o sporządzeniu spisu inwentarza. Sąd wydaje postanowienie na wniosek podmiotu legitymowanego do złożenia wniosku o sporządzenie spisu inwentarza – spadkobiercy, uprawnionego do zachowku, zapisobiercy, wykonawcy testamentu, wierzyciela mającego pisemny dowód należności przeciwko spadkodawcy. Ponadto wniosek złożyć również może wykonawca testamentu lub wierzyciel będący w posiadaniu pisemnego dowodu należności przeciwko spadkodawcy. Co ważne – wniosek można również złożyć bezpośrednio na ręce komornika, który zobligowany jest do tym samym do zawiadomienia sądu spadku i sąd wydaje postanowienie, którego przedmiotem jest spis inwentarza.

Sąd poprzez zarządzenie ogłasza (na stronie internetowej oraz na tablicy ogłoszeń sądu) wydanie postanowienia o sporządzeniu spisu inwentarza. Na postanowienie to przysługuje zażalenie.

Podobnie jak w przypadku wykazu inwentarza, w spisie inwentarza komornik zamieszcza przedmioty należące masy spadkowej, przedmioty zapisów windykacyjnych z zaznaczeniem wartości każdego z nich, a także długi spadkowe wskazując wysokość każdego z nich. Wartość przedmiotów wchodzących w skład masy spadkowej oraz przedmiotów zapisów windykacyjnych komornik ustala według stanu i cen z chwili otwarcia spadku, a wysokość długów spadkowych według stanu z chwili otwarcia spadku.

Po wykonaniu postanowienia o sporządzeniu spisu inwentarza komornik przesyła akta sądowi spadku.

Nadzór nad czynnościami komornika sprawuje sąd, który wydał postanowienie o sporządzeniu spisu inwentarza.

W przypadku wykrycia przedmiotu należącego do spadku, długu spadkowego lub przedmiotu zapisu windykacyjnego nie uwzględnionego w spisie inwentarza - sąd spadku postanowienie o sporządzeniu uzupełniającego spisu inwentarza.

Opłata sądowa od wniosku o sporządzenie spisu inwentarza wynosi 100 zł. Stała opłata u komornika wynosi 400 zł.

❖ **Którą drogę powinien wybrać spadkobierca? Spis czy inwentarz - co ważniejsze?**

Spadkobierca, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w wykazie inwentarza albo spisie inwentarza stanu czynnego spadku. O czym należy pamiętać – ograniczenie odpowiedzialności odpada, jeżeli spadkobierca podstępnie pominął w wykazie inwentarza lub podstępnie nie podał do spisu inwentarza przedmiotów należących do spadku lub przedmiotów zapisów windykacyjnych albo podstępnie uwzględnił w wykazie inwentarza, a także w przypadku, gdy podstępnie podał do spisu inwentarza nieistniejące długi.

Przepisy nie obligują spadkobiercy do złożenia wykazu/ spisu inwentarza ani też nie określają terminu do wykonania tych czynności. Jest to uprawnienie, z którego spadkobierca może skorzystać. Jednakże uwzględnić należy – w przypadku przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza otwiera wierzycielom drogę do dochodzenia od spadkobierców długów spadkowych. W związku z czym to po stronie spadkobiercy istnieje interes, aby uzyskać spis inwentarza lub złożenia wykazu inwentarza.

Spadkobierca ma prawo do wyboru wedle własnego uznania –skorzystać z bardziej „samodzielnej” instytucji, jaką jest wykaz inwentarza, jak i wystąpić z wnioskiem o sporządzenie spisu inwentarza.

W przypadku sporządzeniu zarówno spisu inwentarza, jak i wykazu inwentarza i wystąpienia rozbieżności pomiędzy nimi – większe znaczenie ma spis inwentarza. Od momentu sporządzenia spisu inwentarza – długi spłacane są zgodnie ze spisem, a nie wykazem inwentarza.